

Nr 376.

Av herrar **Frost** och **Johansson** i Sollefteå, *om beredande åt sådana kommuner i Norrland och Dalarna, där s. k. kronotorp i större utsträckning äro belägna, av visst understöd till skolväsendet.*

I allmänna grunder för upplåtande av kolonat å kronoparker i Norrland och Dalarna finnes i 29 § följande bestämmelse:

»Det må ankomma på Kungl. Maj:ts prövning, huruvida och i vad mån understöd må lämnas vederbörande skoldistrikt för upprättande av skola, avsedd huvudsakligen för kolonisters barn, genom upplåtande under nyttjanderätt från kronopark av för ändamålet erforderlig mark och kostnadsfritt tillhandahållande å rot av erforderligt virke.»

1925 års riksdag beslöt därjämte, på förslag av jordbruksutskottet, att frågan, huruvida understöd utöver vad som i ovan återgivna bestämmelse måtte tillkomma skolkommun, som ådrages ökade kostnader för barn, tillhörande kolonister — särskilt sådana som inflyttat från annan kommun — skulle hänskjutas till ecklesiastikdepartementet för övervägande.

Dessa riksdagens beslut, i vad de avse såväl tomtupplåtelserna och det fria virket till skolhusbyggnader som utredningen i ecklesiastikdepartementet om eventuellt bidrag av statsmedel därutöver, gälla endast för kolonister. Förhållandena äro emellertid fullständigt analoga för de s. k. kronotorparna eller innehavare av odlingslägenheter i Norrland och Dalarna.

Många kommuner få bygga skolhus, avsedda uteslutande eller huvudsakligast för kronotorparens barn. I vissa socknar hava kronoparkerna varit mera lämpade för odling och bebyggelse än i andra, varigenom en avsevärd inflyttning till dessa kronoparker ägt rum, en inflyttning som varit till föga glädje för kommunerna i beskattnings- och fattigvårdshänseende. Såsom exempel kan nämnas, att i en liten kommun om c:a 2,000 innevånare finnas icke mindre än 53 kronotorparefamiljer, av vilka de flesta äro inflyttade. Likadana äro förhållandena i ett flertal socknar. Då dessa kronotorp i regel äro så förlagda, att de utgöra flera byar, avlägset belägna ifrån varandra, kan det bli rätt betungande för vederbörande kommuner att ordna skolväsendet därstädes.

Det synes mig därför vara blott rätt och billigt att staten för de skolhusbyggnader, vilka uteslutande eller huvudsakligast äro avsedda för kronotor-

parens barn, avgiftsfritt upplåter såväl mark som det för byggandet erforderliga virket å rot. Denna förmån bör, enligt mitt förmenande, utgå till kommun, även om densamma icke kan anses skattetyngd i vanlig mening.

Därjämte bör det övervägande i ecklesiastikdepartementet, varom riksdagen år 1925 uttalade sig, angående bidrag utöver den fria marken och det fria virket, avse icke blott de kommuner, där kolonaten äro belägna, utan även de kommuner, varest kronotorp i någon större utsträckning äro förlagda.

Med stöd av det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att

1) bestämmelserna enligt 29 § i allmänna grunder för upplåtande av kolonat å kronoparker inom Norrland och Dalarna jämväl måtte gälla för kommuner där s. k. kronotorp i större utsträckning äro belägna, samt

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det övervägande, huruvida understöd utöver vad i ovannämnda bestämmelse sägs, måtte tillkomma kommun, som ådrages ökade kostnader för barn tillhörande kolonister, vilket övervägande enligt 1925 års riksdags beslut skall inom ecklesiastikdepartementet företagas, även må gälla kommuner, som ådragas ökade kostnader i skolkänseende för kronotorparens barn.

Stockholm den 21 januari 1928.

C. O. Johansson,
Sollefteå.

Henrik Frost.